

Obrazovanje u zemljama Afrike

Višić, Petar

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:765423>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Petar Višić

OBRAZOVANJE U ZEMLJAMA AFRIKE

Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Petar Višić

OBRAZOVANJE U ZEMLJAMA AFRIKE

Seminarski rad

JMBAG: 0303073744, redovan student
Studijski smjer: Marketinško upravljanje

Kolegij: Ekonomska sociologija
Znanstveno područje: Društvene znanosti
Znanstveno polje: Ekonomija
Znanstvena grana: Sociologija

Mentor: doc. dr. sc. Saša Stjepanović

Pula, kolovoz, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja
Dobrile

u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	6
1.1. Predmet istraživanja.....	7
1.2. Struktura rada.....	7
2. Obrazovanje	8
2.1. Ciljevi obrazovanja.....	10
3. Obrazovanje u Africi	12
3.1. NER i GER.....	13
3.2. Afričke škole	15
4. Obrazovanje u Južnoj Africi	17
5. Obrazovanje u Sjevernoj Africi	20
6. Supsaharska Afrika	22
7. UNICEF - obrazovanje za Afriku	24
8. Zaključak	27
Literatura	28
Sažetak	30
Summary.....	31

1. Uvod

„Bez obrazovanja, se ne ide nigdje u ovom svijetu.“, Malcolm X.

Obrazovanje spada u jedan od bitnih dijelova ljudskog života. Od bioloških potreba koje se prve zadovoljavaju pa sve do potrebe samoostvarenja i napretka, čine sastavni dio uspješnog ljudskog života. Obrazovanje je danas potreba, a ne želja. Svaka zemlja prožeta različitom kulturom i običajima ima svoj način kako obrazovati svoje stanovnike i nudi različitost prema drugima. Danas, prvenstveno mladi, nisu ograničeni za život u zemlji u kojoj su rođeni pa i time biraju obrazovne institucije po cijelom svijetu.

Bogatstvo neke zemlje gleda se u količini obrazovanih i kako oni doprinose razvoju i jačanju kapitala. Tako postoje škole koje su najprestižnije, one koje su slabije, a tako se kvalificiraju i države u kojoj se te ustanove nalaze.

U radu će biti naglasak na obrazovanje zemalja Afričkog kontinenta, naglasak na probleme s kojima se suočava obrazovni sustav Afrike. Naime samo stanje tog kontinenta je vrlo alarmantno po pitanju financijske situacije, bolesti koja hara, a i školovanju ne samo mladih nego i djece. Pozitivna strana je ipak razvijeniji dio Afrike, Južna Afrika, koja ima dosta razvijenih gradova, obrazovne institucije su vrlo popularne u tom djelu, te se vidi napredak s obzirom na ostale dijelove Afrike.

S obzirom na situaciju koja se trenutno događa na svijetu, pojava bolesti, bitno je napomenuti da se obrazovanje ne smije zapostaviti u nijednom sektorskom djelu jer zahvaljujući obrazovanju svaki problem koji će se pojaviti će i biti razriješen na vrijeme i efikasno.

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja završnog rada jest analiziranje kretanja obrazovanja u pojedinim dijelovima Afrike te se sastoji od:

- obrazovanja općenito
- ciljevi obrazovanja
- obrazovanje u Africi
- obrazovanje u Južnoj Africi
- obrazovanje u Sjevernoj i supsaharskoj Africi
- UNICEF- pokretač napredovanja u obrazovanju

Uz osnovne dijelove rada u svakoj temi će se detaljnije prikazati kretanje obrazovanih prema godinama uz grafikone i tablice.

1.2. Struktura rada

Rad se sastoji od 6 poglavlja. U prvom poglavlju je definirani pojam obrazovanja, kako on utječe na razvitak zemalja te kako je vidljiva razlika po zemljama na temelju njihovog financijskog stajališta. U drugom se djelu pojam obrazovanja raščlanjuje na ciljeve obrazovanja. U sljedećem djelu se opisuje općenito obrazovanje u Africi, kako se na temelju financijske situacije kreće stopa obrazovanih, koliko ih je upisano u obrazovne ustanove i s koliko godina. Uz to, opisane su afričke škole, unutrašnji interijer, kako se nose s manjkom materijala i educiranog osoblja. Zatim će se u dva sljedeća djela opisati Južna, Sjeverna i supsaharska Afrika i razlike između tih područja. Južna Afrika kao financijski jača regija uz bolje obrazovne ustanove te kao naglasak na supsaharsku Afriku koja u sebi ima najjače države kontinenta te bilježi porast u sve većem broju obrazovanih. U posljednjem djelu je opisani glavni pokretač i financijska pomoć prema Africi, UNICEF. Jedna od najpoznatijih organizacija koja svakodnevnim radom doprinosi svoj djeci svijeta kako bi se na vrijeme i uz financijsku potporu mogla školovati.

Također, rad je upotpunjen brojnim tablicama koje prikazuju analitički dio te kako bi se lakše razumjela obrađena tematika.

2. Obrazovanje

Pojam obrazovanja smatra se usvajanje i stjecanje znanja, vještina i navika, bilo da oni predstavljaju temelj općoj kulturi ili specifična znanja iz nekoga određenoga područja ljudske djelatnosti ili znanosti.¹

Kroz povijest obrazovanje se gleda kroz najstarije civilizacije koje su se razvijale u dolinama velikih rijeka, te na obalama mora i jezera. Prve kulture su se stvarale i razvijale u Sumeru, Indiji, Kini, Perziji, Egiptu i Palestini.

Postoje arheološki podatci da su se prve škole pojavile u Sumeru, južnoj Mezopotamiji, u trećem tisućljeću pr. Kr. i da je to robovlasničko društvo imalo izgrađen sustav školovanja. Dokaz tomu su glinene pločice u Akadu (Sumer) koje su pisane hijeroglifima.²

U ovom radu će se posebno naglasiti razlike u obrazovanju pojedinih zemalja. Tema rada odnosi se na obrazovanje u zemljama Afrike što u startu daje dojam usporedbe obrazovanja jačih, srednjih i slabijih zemalja. Afrički kontinent slovi kao jedan od nerazvijenih, najsiromašnijih područja, što se poistovjećuje sa slabim razvitkom kvartarnog sektora, točnije, slabo ulaganje u ljudski kapital, znanje.

Povećanje ulaganja u ljudski kapital, odnosno u obrazovanje jedan je od glavnih prioriteta ekonomske politike razvijenih zemalja. Ljudski kapital se uobičajeno aproksimira s prosječnom razinom kvalificiranosti odnosno obrazovanosti stanovništva. Međutim, ljudski kapital osim psiho-fizičkih sposobnosti pojedinaca uključuje i komponentu njihove socijalno-zdravstvene pripravnosti. Stoga, investicije u ljudski kapital obuhvaćaju ulaganja u obrazovanje i obučavanje na poslu.³

Kako bi se lakše objasnio pojam obrazovanja na svjetskoj razini, prikazana je slika o stopi nepismenosti po kontinentima.

¹ Skupnjak, D.(2013.) Određenje cilja obrazovanja određenjem pojma znanje, *Metodički ogledi : časopis za filozofiju odgoja*, 20 (1), str.105-116,Dostupno na:

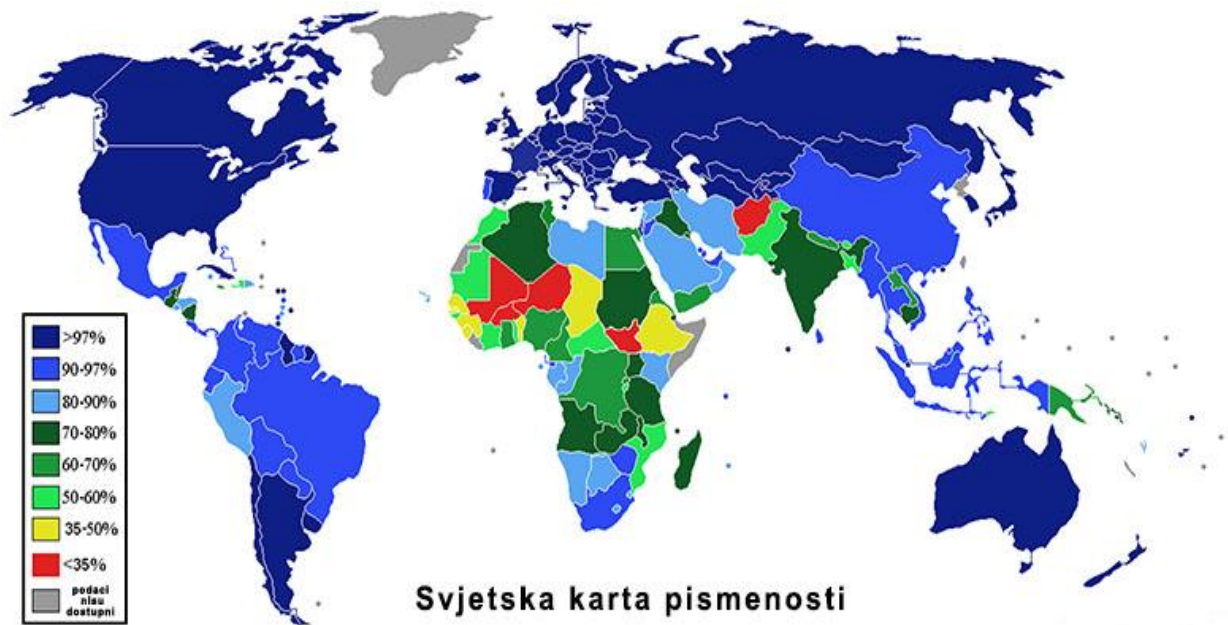
https://hrcak.srce.hr/index.php?id_clanak_jezik=161317&show=clanak

² Bačanović L. (2018) *Povijesni prikaz odgoja i obrazovanja nekad i danas*. Diplomski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet, Dostupno na:

<https://repozitorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg:636>

³ Babić Z. (2004.) **Participacija i ulaganje u obrazovanje u Hrvatskoj**, *Privredna kretanja i ekonomska politika*, 14 (101), str. 28-53, Dostupno na:

https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=28883

Slika 1. Svjetska karta pismenosti

Izvor: Krivokuća N. (2015). Pismenost u svijetu i Hrvatskoj. Nova Akropola.

Najviše nepismenih je u Indiji, 28 milijuna. Trenutno 57 milijuna djece ne ide u školu. Od ukupnog broja nepismenih dvije trećine čine mlade djevojke i žene iz nerazvijenih zemalja: Indije, Pakistana, Etiopije, Bangladeša, Tanzanije. Najmanja stopa pismenosti je u Maliju i Burkini Faso, oko 23 % .⁴

Prema karti vidljivo je kako je Afrički kontinent jedini s velikom razlikom stope pismenosti. Čak tri države imaju manje od 35% pismenih ljudi, što je nedopustivo za stoljeće u kojem je obrazovanje jednim od glavnih ljudskih ulaganja. Naravno kartom je i prikazana razlika u državama i po financijskim aspektima. Države s naprednom ekonomijom i dobrim financijskim kretanjima, imaju visoke stope pismenih ljudi što je i rezultat pozitivnog ulaganja u obrazovni sustav.

⁴ Krivokuća N. (2015). Pismenost u svijetu i Hrvatskoj. Nova Akropola. Dostupno na: [https://nova-akropola.com/covjek-i-svijet/aktualno/pismenost-u-svijetu-i-hrvatskoj/#PrettyPhoto\[postimages\]/0/](https://nova-akropola.com/covjek-i-svijet/aktualno/pismenost-u-svijetu-i-hrvatskoj/#PrettyPhoto[postimages]/0/)

2.1. Ciljevi obrazovanja

Ciljevi obrazovanja ljudi jednaki su svim ciljevima koji se žele ostvariti, napreduju i dostižu. Tako se obrazovanje gradi kroz život osobe i njenog intelekta. Kao početna se faza obrazovanje gleda kroz ljude i njihov životni cilj, što će biti prikazano sljedećom slikom.

Slika 2. Ljudska razvojna perspektiva kvalitete života⁵

Izvor: Pastuović N. (2016.) Ciljevi i svrha obrazovanja odraslih u suvremenom društvu

Glavna je obrazovna teleološka implikacija navedenog koncepta razvoja sljedeća: ako bi kvaliteta života trebala biti krajnji cilj, odnosno svrha društvenog razvoja, a obrazovanje trebalo doprinositi razvoju, onda bi osposobljavanje ljudi za

⁵ Pastuović N. (2016.) Ciljevi i svrha obrazovanja odraslih u suvremenom društvu, *Andragoški glasnik : Glasilo Hrvatskog andragoškog društva*, 20 (1-2), str. 7-23., Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/173600>

unapređivanje kvalitete života trebalo biti krajnjim ciljem, odnosno svrhom i samoga obrazovanja.⁶

Ukoliko pojedinac teži razvoju i sve većoj kvaliteti života, tako će i postići cijelo životno obrazovanje i napredak. Ukoliko se samo fokusira na zadovoljenje bioloških potreba tada ciljevi napretka njega i njegovog obrazovanja neće biti ostvareni.

U istraživanju ciljeva obrazovanja imamo dva pristupa⁷:

- normativni
- empirijski.

Normativnim se ciljevi postuliraju u skladu s određenim svjetonazorom, dok se empirijski oni ne propisuju nego istražuju i objašnjavaju. Normativna filozofija i pedagogija prakticiraju više normativni pristup, dok empirijske obrazovne znanosti kao što su edukacijska psihologija, sociologija, politologija, ekonomika i organizacijska znanost više prakticiraju eksplanatorni znanstveni pristup u smislu identifikacije i objašnjavanja obrazovnih pojava.⁸

⁶ Pastuović N. (2016.) Ciljevi i svrha obrazovanja odraslih u suvremenom društvu, *Andragoški glasnik : Glasilo Hrvatskog andragoškog društva*, 20 (1-2), str. 7-23.,Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/173600>

⁷ Pastuović N. (2016.) Ciljevi i svrha obrazovanja odraslih u suvremenom društvu, *Andragoški glasnik : Glasilo Hrvatskog andragoškog društva*, 20 (1-2), str. 7-23.,Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/173600>

⁸ Pastuović N. (2016.) Ciljevi i svrha obrazovanja odraslih u suvremenom društvu, *Andragoški glasnik : Glasilo Hrvatskog andragoškog društva*, 20 (1-2), str. 7-23.,Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/173600>

3. Obrazovanje u Africi

Afrika je drugi kontinent prema veličini nakon Azije i čini oko 20 % kopnene površine svijeta. Pored veličine, karakterizira je i velika geografska raznolikost, osobito Sahara kao najveća pustinja na svijetu. Zbog svoje veličine Afrika se najčešće dijeli na Sjevernu, Južnu, Zapadnu, Istočnu i Centralnu, pri čemu su sjeverni i južni dijelovi razvijeniji od središnjih. Pritom je Afrika podijeljena na 54 zemlje, uključujući otočne, od kojih su najveći Alžir, Demokratska Republika Kongo i Sudan. Stanovništvo Afrike od 1,11 milijardi čini oko 15 % svjetske populacije.⁹

Afrika je kontinent s velikim potencijalom u razvoju stanovništva, ali i mogućnošću razvitka, naime, količina BDP-a koju isporučuju čini 3,2%¹⁰ na svjetskoj razini te se time da zaključiti da veliko siromaštvo je i dalje dio cijelog kontinenta. Naravno sve se to poistovjećuje s obrazovanjem, na koji najviše ima utjecaja bogatstvo zemalja i razvitak.

Model ljudskog kapitala i produktivnosti izgrađeni su oko hipoteze da su znanje i vještine utjelovljene u čovjeku zapravo kapital koji izravno podiže produktivnost i povećava sposobnost gospodarstva da se razvija i usvaja nove tehnologije. Smatra se da, visoko obrazovanje pomaže prepoznati pojedinca po specifičnim kvalitetama i jednom identificirano, visoko obrazovanje, nema nikakav utjecaj na sve potencijale tijekom razdoblja školovanja.¹¹

Kroz razdoblja uočava se napredak u obrazovanju i količini obrazovane djece u pojedinim zemljama Afrike. Organizacije diljem svijeta djeluju kako bi prikupile financijska sredstva i pomogle zemljama da bar dio stanovništva može napredovati jer na taj način se i ulaže kasnije u gospodarstvo i povećava kapital zemalja, zahvaljujući školovanim ljudima.

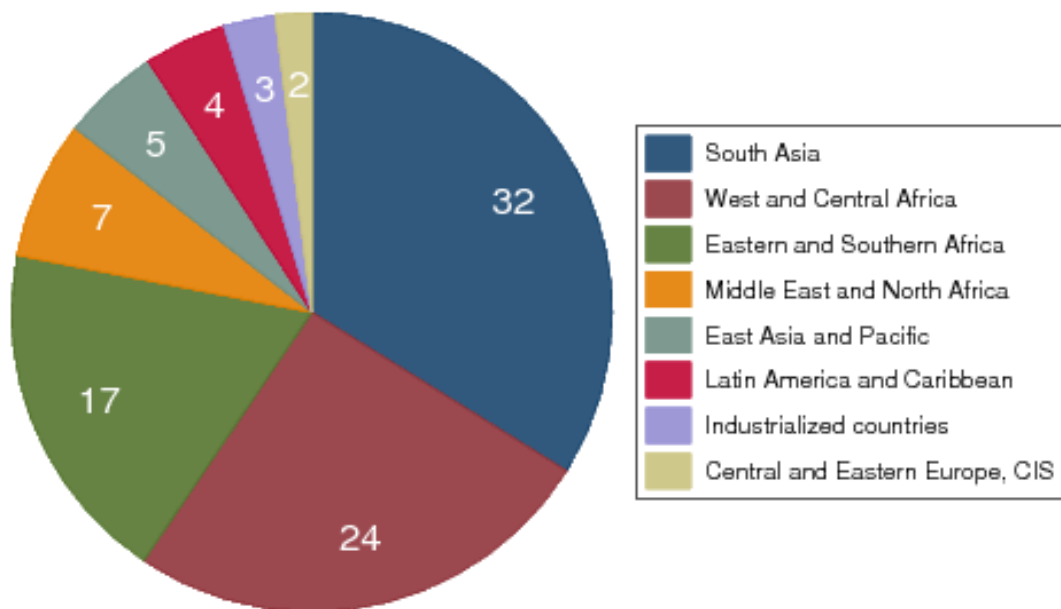
Sljedeći grafikon prikazat će regionalnu raspodjelu djece prema klasifikaciji zemalja koju koristi UNICEF. Većina djece izvan škole, 41 milijun, živjela je u supsaharskoj Africi, regiji s najnižim upisom u osnovnu školu na svijetu. U Južnoj Aziji 32 milijuna

⁹ HKG, Afria-heterogeni kontinent (2016). Dostupno na: <https://hgk.hr/documents/afrika-heterogeni-kontinent57b6d0926c8c3.pdf>

¹⁰ HKG, Afria-heterogeni kontinent (2016). Dostupno na: <https://hgk.hr/documents/afrika-heterogeni-kontinent57b6d0926c8c3.pdf>

¹¹ Bokana. K. G. (2017) Učinak produktivnosti ljudskog potencijala visokog obrazovanja u odabranim zemljama Sub-saharske Afrike, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci : časopis za ekonomsku teoriju i praksu*, 35 (1), str. 173-198., Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?id_clanak_jezik=270573&show=clanak

djece je bilo izvan škole, a najviše u Indiji, zemlji s najvećom svjetskom populacijom djece koja se ne školuje.¹²

Grafikon 1. Regionalna raspodjela djece osnovnoškolske dobi izvan škole (u milijunima), 2006

Izvor: Regional distribution of children out of school, *International Education Statistics*, (2008)

3.1. NER i GER

Za razliku od zemalja koje imaju visoku stopu obrazovane djece i populacije, neke zemlje broje vrlo malu količinu obrazovane djece uz razlike u dobnim skupinama prilikom upisa u škole. Svaka zemlja ima klasifikaciju prema dobi i klasifikaciju škole koja se upisuje. NER i GER objašnjavaju razlike dobnih upisa u zemljama s niskom stopom obrazovanih.

- NER- Upisana djeca u službenu školsku dobnu skupinu / Ukupan broj djece u službenoj školskoj skupini

¹² Regional distribution of children out of school, *International Education Statistics*, (2008), Dostupno na: <https://huebler.blogspot.com/2008/03/regional-distribution-of-children-out.html>

- GER - Upisana djeca svih dobnih skupina / Ukupan broj djece u službenoj školskoj skupini.¹³

Neto omjer upisa u osnovnu školu (NER) predstavlja udio djece službene dobi osnovne škole koja su upisana u osnovnu školu. NER ne može biti veći od 100%. Bruto omjer upisa (GER) udio je djece, bilo koje dobi, koja su upisana u osnovnu školu. U zemljama gdje mnogo djece kasno uđe u školu ili ponovi ocjenu, GER može prijeći 100%.¹⁴

Sljedećom tablicom prikazano je kretanje NER i GER-a u pojedinim zemljama.

Region	Primary school NER (%)	Primary school GER (%)	Difference GER-NER	Ratio GER/NER
East Asia, Pacific	92.0	110.9	18.9	1.21
Eastern and Southern Africa	63.6	92.0	23.4	1.40
Eastern Europe, CIS	87.6	99.7	8.2	1.10
Industrialized countries	95.9	101.0	5.0	1.05
Latin America, Caribbean	95.2	119.7	24.5	1.26
Middle East, North Africa	80.6	91.4	10.5	1.14
South Asia	81.4	94.1	14.4	1.18
West and Central Africa	48.8	79.9	17.2	1.36
World	84.1	99.9	16.0	1.20

Tablica 1. Prikaz kretanja NER/GER-a

Izvor: Primary school gross and net enrollment, *International Education Statistics*, (2005)

Zapadna i središnja Afrika, te istočna i južna Afrika ističu se kao dvije regije s najvišim omjerima GER / NER, 1,40 i 1,36. Djeca u supsaharskoj Africi često kasno uđu u školu i ostanu na osnovnoj razini i prije osnovnoškolske dobi. Latinska Amerika i Karibi, te Istočna Azija i Tih ocean također imaju GER / NER vrijednosti iznad

¹³ Primary school gross and net enrollment, *International Education Statistics*, (2005), Dostupno na: <https://huebler.blogspot.com/2005/04/primary-school-gross-and-net.html>

¹⁴ Primary school gross and net enrollment, *International Education Statistics*, (2005), Dostupno na: <https://huebler.blogspot.com/2005/04/primary-school-gross-and-net.html>

globalnog prosjeka od 1,20, ali s mnogo višim omjerima neto upisa od zemalja supsaharske Afrike.¹⁵

3.2. Afričke škole

Kako bi se slikovito opisao izgled škola, poslužila je jedna osnovna škola u gradu Buterereu. Navodi se kako je prostorija puna prašine, rijetko gdje je namješteni zid od opeke od blata. Uniforme učenika su od kakija, nemaju svi stolove i stolice, nalaze se na podu u prašini. Također, krov učionice je metalni te stvara nesnosnu vrućinu prilikom obnašanja nastave.¹⁶

Pozitivan pomak vidljiv je u razdoblju od 2005. do 2011. godine, gdje je pohađanje škole poraslo s 59 na 96,1. Broj djevojčica koje su polazile školu prvi put je zapravo bio veći od broja dječaka.¹⁷

Nakon što je škola postala besplatna velika količina djece je upisana, procjenjuje se da neki odjeli imaju i do 100 djece na jednog učitelja, također posljedica toga je manjak inventara i materijala za učenike.¹⁸

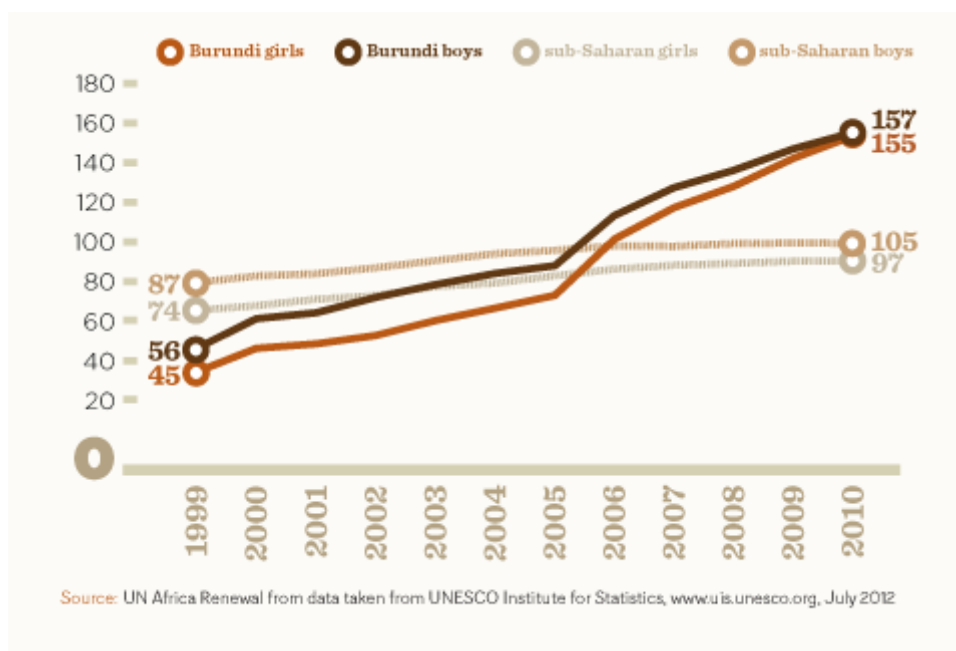
Sljedeća slika prikazuje kretanje upisa djece u škole od 1999. godine do 2010. godine.

¹⁵ Primary school gross and net enrollment, *International Education Statistics*, (2005), Dostupno na: <https://huebler.blogspot.com/2005/04/primary-school-gross-and-net.html>

¹⁶ African schools keep an eye on the prize, *Africa Renewal* (2012), Dostupno na: <https://www.un.org/africarenewal/magazine/august-2012/african-schools-keep-eye-prize>

¹⁷ African schools keep an eye on the prize, *Africa Renewal* (2012), Dostupno na: <https://www.un.org/africarenewal/magazine/august-2012/african-schools-keep-eye-prize>

¹⁸ African schools keep an eye on the prize, *Africa Renewal* (2012), Dostupno na: <https://www.un.org/africarenewal/magazine/august-2012/african-schools-keep-eye-prize>

Grafikon 2. Upis djece osnovnoškolske dobi od 1999. do 2010.

Izvor: Primary school gross and net enrollment, *International Education Statistics*, (2005)

U supsaharskoj Africi, stopa upisa djece osnovnoškolske dobi porasla je s 58 na 76 posto između 1999. i 2010. Nekoliko zemalja regije također su uspjele smanjiti svoje relativno visoke stope izvan škole, čak i ako raste njihova populacija u osnovnoj školi. Nakon Zimbabvea ranije, u rujnu 1994. Malavi je postao jedna od prvih afričkih država koja je prihvatila besplatno i obvezno osnovno obrazovanje za sve razrede, a slijedili su ga Kenija i Lesoto.¹⁹ Povećanje stope upisa djevojčica jednako kao i dječaka bilo je prioritet za cijelu Afriku, a 16 zemalja uspjelo je postići rodnu ravnopravnost u osnovnom obrazovanju.

¹⁹ African schools keep an eye on the prize, *Africa Renewal* (2012), Dostupno na: <https://www.un.org/africarenewal/magazine/august-2012/african-schools-keep-eye-prize>

4. Obrazovanje u Južnoj Africi

Ljudski kapital može se definirati kao skup vještina, radnog iskustva, zdravlja i drugih nematerijalnih karakteristika kao što su motivacija i radna etika, koje doprinose proizvodnji. Kao što definicija podrazumijeva, obrazovanje kroz koje ljudi stječu vještine i zdravlje, bitne su komponente ljudskog kapitala.²⁰

Unatoč iznimnom napretku ostvarenom na brojnim poljima, nezaposlenost je još uvijek jedan od glavnih izazova s kojima se Južna Afrika suočava nakon demokracije. Lebdeći u dvocifrenim znamenkama, nezaposlenost je i dalje između 27% - 40%, a nezaposlenost mladih na još višim razinama.

Ne tako davno, statistika Južna Afrika (2013), procijenila je da je nezaposlenost 25,2%. Kao i obično, očekuje se da će ova statistika izazvati više zabrinutosti kada postane očito da su preko 70% nezaposlenih mladići. Manje od 8% uspješnih učenika 12. razreda dobije pristup formalnom zaposlenju.²¹

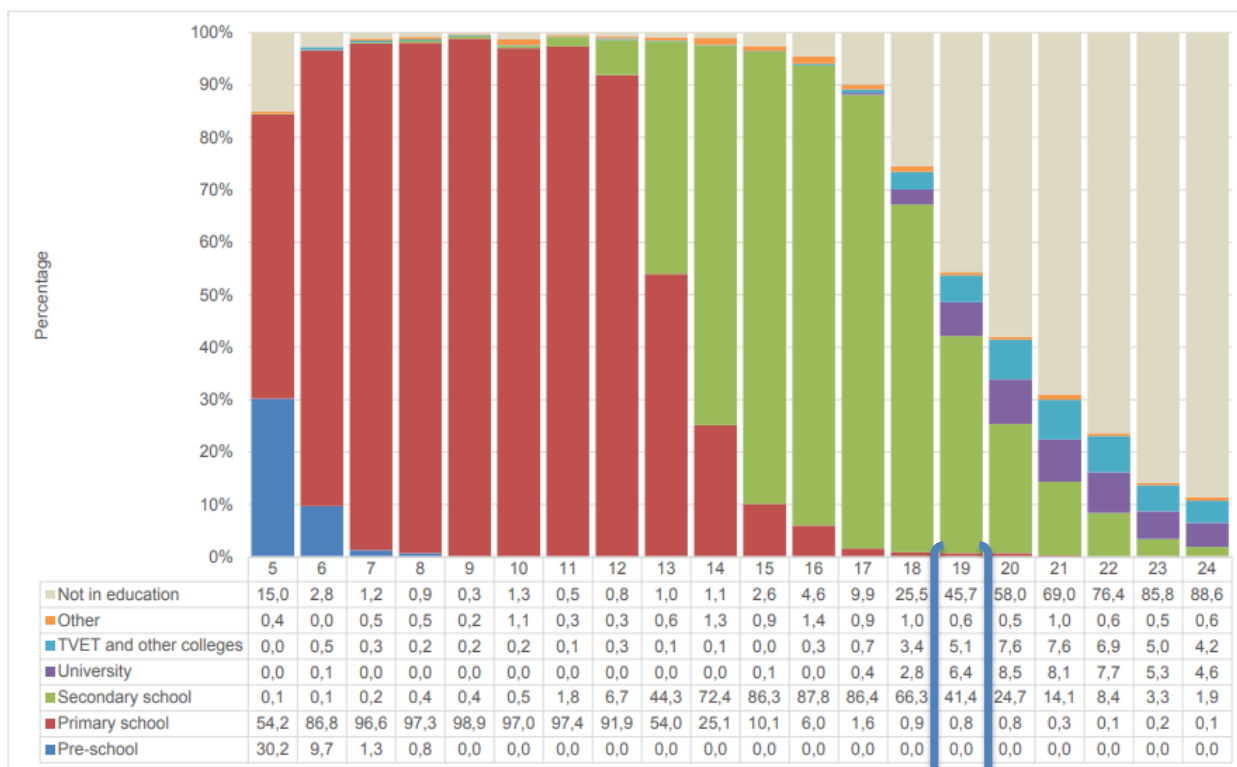
Problem koji se nameće u području cijelog kontinenta, nije samo nezaposlenost i siromaštvo već je i problem ne dovoljno razvijena zdravstvena skrb i velika količina bolesti koja obitava na Afričkom kontinentu. Sve to zajedno negativno utječe na obrazovanje, na postotak obrazovanih na sveučilištima.

Sljedećim grafikonom biti će prikazani postotak djece i mladih u raznim obrazovnim ustanovama te ako nisu u niti jednoj ustanovi. Kao na primjer djeca stara 5 godina u Južnoj Africi, njih 15% nije na obrazovanju, 54,2% djece u dobi od 5 godina je u osnovnoj školi, a 30,25 djece u dobi od 5 godina je u predškolskom odgoju.²²

²⁰ Mbonigaba J. i Gbenga Wilfred A. (2019). Utjecaj ljudskih resursa na produktivnost: empirijsko istraživanje zdravlja i visokog obrazovanja u Južnoj Africi, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci : časopis za ekonomsku teoriju i praksu*, 37 (1), str. 277-301., Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=323638

²¹ Rylne M. Nchu i Hassan S. i K. Tengeh R. (2015) Percepcija učenika visokih škola o efikasnosti poduzetničkog obrazovanja: slučaj odabranih visokih škola u Južnom Kejpu, Južna Afrika *Socioeconomica—The Scientific Journal for Theory and Practice of Socio-economic Development*, 4(8), str. 507-526
https://www.researchgate.net/profile/Robertson_Tengeh/publication/293389666_HIGH_SCHOOL_LEARNERS'_PERCEPTION_OF_THE_EFFICACY_OF_ENTREPRENEURSHIP_EDUCATION_THE_CASE_OF_SELECTED_HIGH_SCHOOLS_IN_THE_WESTERN_CAPE_SOUTH_AFRICA/links/56b8289e08aebbde1a7e1e6c/HIGH-SCHOOL-LEARNERS-PERCEPTION-OF-THE-EFFICACY-OF-ENTREPRENEURSHIP-EDUCATION-THE-CASE-OF-SELECTED-HIGH-SCHOOLS-IN-THE-WESTERN-CAPE-SOUTH-AFRICA.pdf

²² South Africa's Education statistics (2020), Dostupno na: <https://www.southafricanmi.com/education-statistics.html>

Grafikon 3. Postotak mladih u Južnoj Africi u raznim obrazovnim ustanovama

Izvor: South Africa's Education statistics (2020)

Kao primjer najbolje je uzeti mlade, 19 godina, grafikon prikazuje da 45,7% mladih u dobi od 19 godina nije u obrazovnim ustanovama. Ovo je dob u kojoj bi se mladi trebali upisati na TVET i sveučilišta. 41,4% mladih u dobi od 19 godina trenutno pohađa srednju školu, a samo 6,4% mladih u dobi od 19 godina pohađa ili je upisano na Sveučilište.²³

Positivno je da je postotak djece od 6 do 17 godina u nekoj obrazovnoj instituciji i da je pomak s godinama sve jači, dok od 20-te godine sve je veći postotak mladih koji ne upisuju dalje visoka učilišta, što je vrlo poražavajući broj.

Sveukupni upisi u visoko obrazovanje su se udvostručili u Južnoj Africi od 1994. godine, kada je prijavljeno 495.000 studenata u visoko obrazovanje. Značajan dio porasta upisa dogodio se u programima obrazovanja na daljinu i to 372.331 student ili otprilike jedna trećina od 969.155 studenata upisanih na javna sveučilišta u 2014.

²³ South Africa's Education statistics (2020), Dostupno na: <https://www.southafricanmi.com/education-statistics.html>

godini.²⁴ Zbog cjelokupne situacije na kontinentu, u svim segmentima ljudskog napretka, obrazovanje je napredovalo u određenom stupnju. Sama kvaliteta učilišta, a i kadar stvaraju pozitivnu podlogu za dolazak studenata baš na to područje. Sljedećom tablicom biti će prikazana količina studenata u pojedinim zemljama Južne Afrike, koji dolaze na visoko obrazovanje. Nude mogućnost relativno niskih troškova studija uz visoku kvalitetu znanja.²⁵

Top 10 Incoming Countries to South Africa		
	NUMBER OF STUDENTS	% OF TOTAL
Zimbabwe	10,602	25%
Congo, DR	2,812	7%
Namibia	2,637	6%
Lesotho	2,540	6%
Nigeria	2,525	6%
Swaziland	2,252	5%
Botswana	1,519	4%
United States	1,181	3%
Zambia	1,139	3%

Tablica 2. Top 10 zemalja koje dolaze u Južnu Afriku

Izvor: Education in South Africa (2017)

²⁴Education in South Africa (2017), Dostupno na: <https://wenr.wes.org/2017/05/education-south-africa>

²⁵Education in South Africa (2017), Dostupno na: <https://wenr.wes.org/2017/05/education-south-africa>

5. Obrazovanje u Sjevernoj Africi

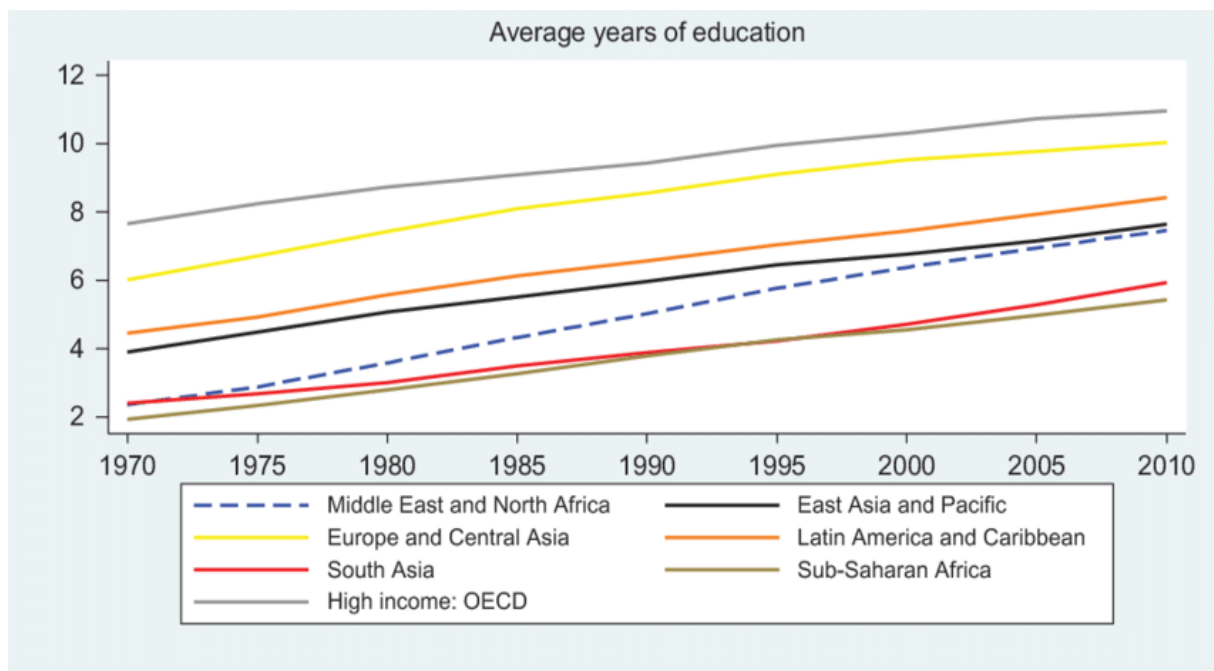
Zemlje Sjeverne Afrike imaju ukupno preko 170 milijuna stanovnika, s izuzetno velikim razlikama u mlađoj populaciji. Udio sjevernoafričke populacije mlađe od 14 godina varira od zemlje do zemlje, od 23% u Tunisu do 31% u Egiptu, dok između 15 i 24 godine, kreće se od 27% u Libiji i Tunisu do 31% u Egiptu.²⁶

Izazov obrazovanja ovog ogromnog sloja stanovništva vrlo je velik, a poseban je izazov nositi se s većom količinom mlađe populacije dok se kreće kroz sustav, različitom brzinom u različitim zemljama. Još je veći izazov koji je izuzetno povezan s pronalaženjem obrazovanog mladog radnika pri kraju njihovog obrazovanja i dovođenjem mladih koji su isključeni, neobrazovani ili s oštećenjem u strukturu kvalificiranog zaposlenja. Sjeverna Afrika ima najvišu stopu nezaposlenosti mladih u bilo kojoj regiji na svijetu, od 24%, a stopa sudjelovanja u radnoj snazi mladih od 38% je najniža u svijetu.²⁷

Sljedeći grafikoni prikazati će razdoblje kretanja obrazovanja od 1970. do 2010. godine.

²⁶ Rose M., Education in North Africa (2014), Dostupno na:
<http://www.arabknowledgeportal.org/Temp/Files/a9737e64-5c6c-4876-aeefc-84a8f760c760.pdf>

²⁷Rose M., Education in North Africa (2014), Dostupno na:
<http://www.arabknowledgeportal.org/Temp/Files/a9737e64-5c6c-4876-aeefc-84a8f760c760.pdf>

Grafikon 4. Prosječne godine obrazovanja²⁸

Izvor: Iqbal F. (2015) Public Spending and Education Attainment in the Middle East and North Africa.
Review of Middle East Economics and Finance

Na grafikonu je vidljivo kako je s godinama stupanj obrazovanja bio sve razvijeniji za područje Sjeverne Afrike, čak za neke zemlje Azije i OECD-a može se reći da su pale za razliku od zemalja Sjeverne Afrike koje bilježe rast.

²⁸Iqbal F. (2015) Public Spending and Education Attainment in the Middle East and North Africa.
Review of Middle East Economics and Finance 11(2), str. 99-118, Dostupno na:
https://www.researchgate.net/figure/Evolution-of-education-stocks-across-regions-1970-2010-Note-MENA-region-in-dashed_fig1_280530034

6. Supsaharska Afrika

Supsaharska Afrika se smatra jednom od regija svijeta u razvoju kapitala, točnije sposobnosti pojedinaca i nacija da u potpunosti ostvare svoje talente i potencijale. Smatra se da je populacija mladih supsaharske Afrike započela s procvatom, jer veći dio ostatka svijeta pada u opadanje stanovništva. Do 2050. godine svaka će treća osoba mlađa od 18 godina biti Afrikanka.²⁹

Smatra se da bolje obrazovano stanovništvo bit će otpornije, ravnopravnije, pokretnije i imati manje djece.

Dobar napredak postignut je u upisu djece iz supsaharske Afrike u osnovno obrazovanje. Svako će dijete morati završiti najmanje deset godina osnovnog obrazovanja i biti u najmanju ruku kompetentno u pismenosti, računanju i znanosti. Uz to, mnogo više će mladih trebati biti educirano, osim osnovnog obrazovanja, kako bi se omogućio budući put Afrike do prosperiteta.³⁰

Uz sam napredak koji se uočava u razvitku obrazovanja na području supsaharske Afrike, postoje i podaci između 2000-2013. godine, gdje su bruto stope upisa zapravo pale u 14 od 45 zemalja. Ukupno više od 50 milijuna djece ostaje izvan škole u supsaharskoj Africi.³¹

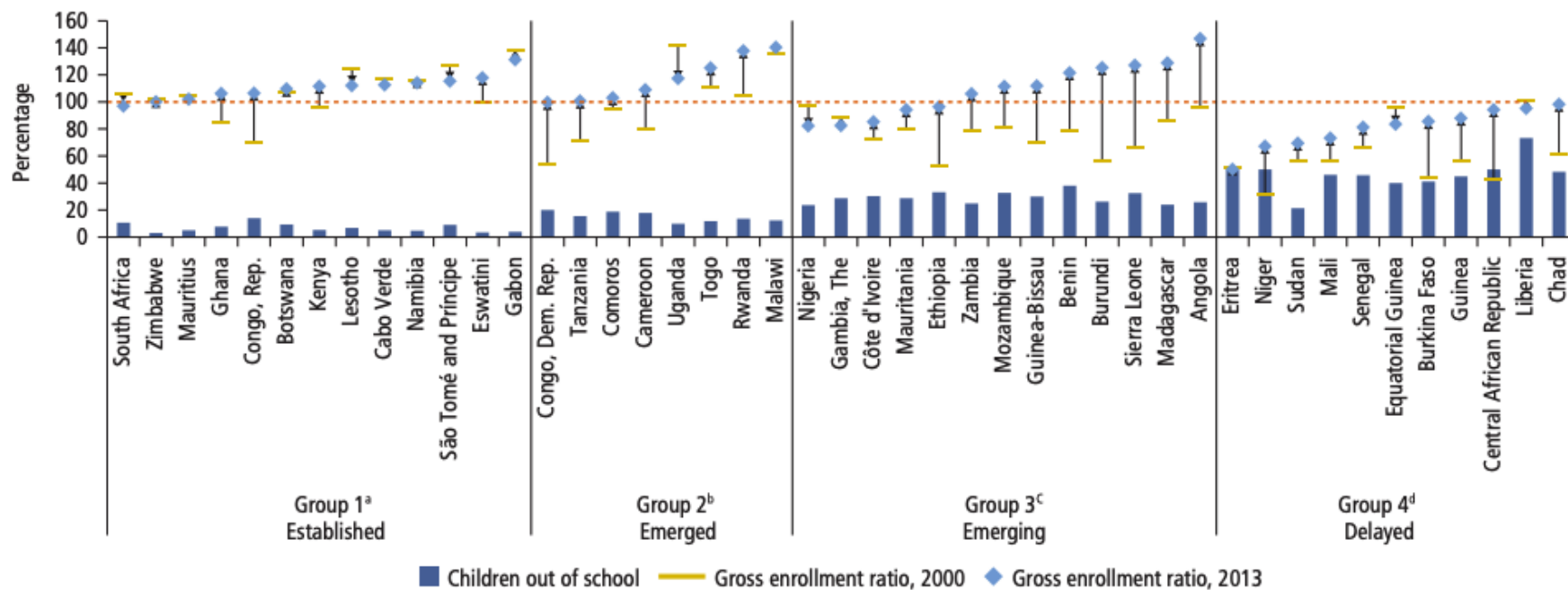
Sljedećim grafikonom će biti prikazano kretanje upisa u škole te količina djece i dalje izvan školskog obrazovanja.

²⁹ Sub Saharan education issues are complex. The solution is simple (2018), Dostupno na: <https://www.bridgeinternationalacademies.com/education-in-sub-saharan-africa/>

³⁰ Sub Saharan education issues are complex. The solution is simple (2018), Dostupno na: <https://www.bridgeinternationalacademies.com/education-in-sub-saharan-africa/>

³¹ Sub Saharan education issues are complex. The solution is simple (2018), Dostupno na: <https://www.bridgeinternationalacademies.com/education-in-sub-saharan-africa/>

Figure 1.3 Growth in Access to Primary Education in 45 Sub-Saharan African Countries, by Group, 2000–13

Grafikon 5. Rast u pristupu osnovnom obrazovanju u 45 zemalja u supsaharskoj Africi

Izvor: Sub Saharan education issues are complex. The solution is simple (2018)

Na grafikonu je vidljivo da je samo Kenija povećala bruto upis između 2000.-2013.godine. Uganda, Liberija i Nigerija zabilježile su pad. Zajedno su ove četiri zemlje tipične za obrazovni krajolik u supsaharskoj Africi.

7. UNICEF - obrazovanje za Afriku

UNICEF je globalni lider u promociji i zaštiti prava djece u 190 zemalja svijeta, uključujući Hrvatsku. Već 70 godina predano rade na zaštiti prava djece.

Cilj je UNICEF-a osigurati da svako dijete ostvari svoje pravo na zdravstvenu skrb, obrazovanje, zaštitu i jednakost.

U svom radu vode se Konvencijom o pravima djeteta, koju su potpisale i ratificirale gotovo sve zemlje članice Ujedinjenih naroda.³²

UNICEF je usmjeren na četiri glavna područja obrazovanja:

- Pristup školama i završetak školovanja – gradnja i opremanje škola
- Kvaliteta obrazovanja – edukacija djelatnika i prikupljanje materijala
- Razvoj institucionalnih kapaciteta – obogaćivanje obrazovnog sustava novim suradnjama i programima.
- Razvoj otpornosti i obrazovanje u kriznim situacijama – utjecaj vremenskih nepogoda na obrazovanje.³³

Početak inicijative datira u 2004. godinu kada su joj temelje postavili UNICEF, Zaklada Nelson Mandela i Hamburško društvo za promoviranje demokracije i međunarodnog prava. Od tada zemlje diljem svijeta prikupljaju sredstva za obrazovanje djece Afrike, što Škole za Afriku čini jednom od najdugotrajnijih UNICEF-ovih kampanji. Zemlje svijeta ujedinile su se, te za afričku djecu prikupile više od 300 milijuna američkih dolara, čime je više od 30 milijuna djece dobilo priliku za obrazovanje.³⁴

³² UNICEF (2020) , Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/o-nama>

³³ Škole za Afriku novosti 2020, Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/media/4016/file>

³⁴ Škole za Afriku novosti 2020, Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/media/4016/file>

Sljedećom slikom je prikazana 21 zemlja u koju su uložena financijska sredstva, zahvaljujući zakladi za obrazovanje.

Slika 3. 21 Afrička zemlja³⁵

Izvor: Škole za Afriku novosti 2020

Sljedećom slikom prikazano je ulaganje u tri zemlje u određenom vremenskom periodu te kao rezultat količina učenika koja je zahvaljujući prikupljenim financijskim sredstvima, uspjela završiti osnovno školsko obrazovanje. Zbog prikupljenih je sredstva, s godinama, 3 puta više školaraca završilo osnovnu školu.

³⁵ Škole za Afriku novosti 2020, Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/media/4016/file>

Zemlja	 Ruanda	 Etiopija	 Burkina Faso
Razdoblje prikupljanja sredstava	2008. – 2009.	2010. – 2013.	2014. – 2019.
Iznos prikupljenih donacija	1.332.050 kn	2.288.050 kn	2.603.147 kn
Postotak djece koja su završila osnovnu školu 2000. godine	25 %	22 %	25 %
Najnoviji podaci o postotku djece koja su završila osnovnu školu zahvaljujući i našim zajedničkim naporima	87 % (2018.)	54 % (2015.)	65 % (2018.)

Slika 4. Rezultati donacija na postotak uspješnosti u obrazovanju³⁶

Izvor: Škole za Afriku novosti 2020

³⁶ Škole za Afriku novosti 2020, Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/media/4016/file>

8. Zaključak

Obrazovanje je sastavni dio kulture svakog naroda i bez obrazovanja napredak u državama ne bi postojao, napredak u ljudskoj populaciji, tehnologiji, poboljšanju života, sve bi zaostalo na osnovnoj razini. Vrlo je bitno da svaki sektor industrije ima svoj tip obrazovanih ljudi, kako bi svaki segment bio upotpunjen. Uz sve sličnosti, razlike se uočavaju na razinama razvijenosti pojedinih zemalja, ulaganjima i kapitalu. To je sve objašnjeno ovim radom.

Osim klasičnog početka rada gdje se opisivalo obrazovanje kao općeniti pojam jednak za sve, naglasilo se također i pojam nepismenosti i postotak svjetske populacije koja i dalje u 21. stoljeću slovi kao nepismena. Zatim je započeto poglavlje u kojem se opisuje sustav obrazovanja u Africi, uz podatke koji daju naglasiti da je zemlja u vrlo teškom obrazovnom kolapsu. Velika većina djece nisu u financijskoj mogućnosti da se školuju, mladi napuštaju školovanje od 17 godine pa nadalje, nemaju financijske mogućnosti za visoka učilišta.

Zatim se stavio naglasak na obrazovne podjele unutar Afrike. Južna Afrika slovi kao jedna od razvijenijih regija kontinenta pa je i tako obrazovanje na višoj razini, mnogi mladi dolaze na studij u to područje, ne samo jer su financijski manje zahtjevni već i jer postoji vrlo educirano osoblje koje pruža podjednako znanje kao i visoka učilišta u razvijenijim zemljama.

Nakon podjele na tri djela Afrike, i opisa sustava obrazovanja, na kraju rada opisuje se organizacija koja je najviše financijski doprinijela svim dijelovima svijeta, UNICEF. Organizacija se bavi prikupljanjem sredstva kako bi se djeci koja nemaju financijsku mogućnost, omogućilo da se školuju. Od svih zemalja najviše se djeluje u Africi jer je tamo potrebna temeljita i velika pomoć.

Literatura

Internet:

1. Skupnjak, D.(2013.) Određenje cilja obrazovanja određenjem pojma znanje, *Metodički ogledi : časopis za filozofiju odgoja*, 20 (1), str.105-116,Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?id_clanak_jezik=161317&show=clanak
2. Baćanović L. (2018) *Povijesni prikaz odgoja i obrazovanja nekad i danas*. Diplomski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet, Dostupno na: <https://repozitorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg:636>
3. Babić Z. (2004.) **Participacija i ulaganje u obrazovanje u Hrvatskoj, Privredna kretanja i ekonomska politika**, 14 (101), str. 28-53, Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=28883
4. Krivokuća N. (2015). Pismenost u svijetu i Hrvatskoj. Nova Akropola. Dostupno na:[https://nova-akropola.com/covjek-i-svijet/aktualno/pismenost-u-svijetu-i-hrvatskoj/#PrettyPhoto\[postimages\]/0/](https://nova-akropola.com/covjek-i-svijet/aktualno/pismenost-u-svijetu-i-hrvatskoj/#PrettyPhoto[postimages]/0/)
5. Pastuović N. (2016.) Ciljevi i svrha obrazovanja odraslih u suvremenom društvu, *Andragoški glasnik : Glasilo Hrvatskog andragoškog društva*, 20 (1-2), str. 7-23.,Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/173600>
6. HKG, Afria-heterogeni kontinent (2016). Dostupno na: <https://hgk.hr/documents/afrika-heterogeni-kontinent57b6d0926c8c3.pdf>
7. Bokana. K. G. (2017) Učinak produktivnosti ljudskog potencijala visokog obrazovanja u odabranim zemljama Sub-saharske Afrike, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci : časopis za ekonomsku teoriju i praksu*, 35 (1), str. 173-198., Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?id_clanak_jezik=270573&show=clanak
8. Regional distribution of children out of school, *International Education Statistics* ,(2008), Dostupno na: <https://huebler.blogspot.com/2008/03/regional-distribution-of-children-out.html>
9. Primary school gross and net enrollment, *International Education Statistics* , (2005), Dostupno na: <https://huebler.blogspot.com/2005/04/primary-school-gross-and-net.html>
10. African schools keep an eye on the prize, *Africa Renewal* (2012), Dostupno na: <https://www.un.org/africarenewal/magazine/august-2012/african-schools-keep-eye-prize>

11. Mbonigaba J. i Gbenga Wilfred A. (2019). Utjecaj ljudskih resursa na produktivnost: empirijsko istraživanje zdravlja i visokog obrazovanja u Južnoj Africi, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci : časopis za ekonomsku teoriju i praksu*, 37 (1), str. 277-301., Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=323638
12. Rylyne M. Nchu i Hassan S. i K. Tengeh R.(2015) Percepcija učenika visokih škola o efikasnosti poduzetničkog obrazovanja: slučaj odabranih visokih škola u Južnom Kejpu, Južna Afrika *Socioeconomica–The Scientific Journal for Theory and Practice of Socio-economic Development*, 4(8), str. 507-526
[https://www.researchgate.net/profile/Robertson_Tengeh/publication/293389666 HIGH SCHOOL LEARNERS' PERCEPTION OF THE EFFICACY OF ENTREPRENEURSHIP EDUCATION THE CASE OF SELECTED HIGH SCHOOLS IN THE WESTERN CAPE SOUTH AFRICA/links/56b8289e08aebbde1a7e1e6c/HIGH-SCHOOL-LEARNERS-PERCEPTION-OF-THE-EFFICACY-OF-ENTREPRENEURSHIP-EDUCATION-THE-CASE-OF-SELECTED-HIGH-SCHOOLS-IN-THE-WESTERN-CAPE-SOUTH-AFRICA.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Robertson_Tengeh/publication/293389666_HIGH_SCHOOL_LEARNERS'_PERCEPTION_OF_THE EFFICACY_OF ENTREPRENEURSHIP EDUCATION THE CASE OF SELECTED HIGH SCHOOLS IN THE WESTERN CAPE SOUTH AFRICA/links/56b8289e08aebbde1a7e1e6c/HIGH-SCHOOL-LEARNERS-PERCEPTION-OF-THE-EFFICACY-OF-ENTREPRENEURSHIP-EDUCATION-THE-CASE-OF-SELECTED-HIGH-SCHOOLS-IN-THE-WESTERN-CAPE-SOUTH-AFRICA.pdf)
13. South Africa's Education statistics (2020), Dostupno na: <https://www.southafricanmi.com/education-statistics.html>
14. Education in South Africa (2017), Dostupno na: <https://wenr.wes.org/2017/05/education-south-africa>
15. Rose M., Education in North Africa (2014), Dostupno na: <http://www.arabknowledgeportal.org/Temp/Files/a9737e64-5c6c-4876-aefc-84a8f760c760.pdf>
16. Iqbal F. (2015) Public Spending and Education Attainment in the Middle East and North Africa. *Review of Middle East Economics and Finance* 11(2), str. 99-118, Dostupno na: https://www.researchgate.net/figure/Evolution-of-education-stocks-across-regions-1970-2010-Note-MENA-region-in-dashed_fig1_280530034
17. Sub Saharan education issues are complex. The solution is simple (2018), Dostupno na: <https://www.bridgeinternationalacademies.com/education-in-sub-saharan-africa/>
18. UNICEF (2020) , Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/o-nama>
19. Škole za Afriku novosti 2020, Dostupno na: <https://www.unicef.org/croatia/media/4016/file>

Sažetak

Cilj ovog rada bio je opisati obrazovanje u jednom od siromašnijih kontinenta. Mnogo ljudi je na području Afrike i dalje nepismeno i nema financijske mogućnosti se školovati. Mnogim je grafikonima u radu prikazano kretanje broja školovanih, broja mladih koji odustaju od školovanja, zatim čak i povećani broj djece koji nije uopće školovan. Također u radu je naglašena podjela Afrike na više regija kako bi se lakše prikazalo kretanje obrazovanih i razvitak visokih učilišta. Sjeverna Afrika je vrlo nerazvijena i sadrži puno veću količinu djece koja nisu uopće obrazovana, a i mladi koji kasnije stupaju u škole. Zanimljiva je činjenica kako u većini zemlje postoji razlika u dobi školovane djece, na primjer velika većina ide u školu od 10 godine nadalje, nemaju dobni standard i podjelu po vrsti škole. U usporedbi s ostalim državama, države Afrike su dio nerazvijenog, siromašnog i vrlo lošeg obrazovnog stanja. U Južnom se djelu i supsaharskoj Africi mogu uočiti dijelovi napretka, razvijena visoka učilišta, ali i dalje se mora raditi na tome da se kontinent izvuče iz velikog siromaštva, da druge države pokušaju pomoći i da dobi se mogućnost razvitka.

Ključne riječi: obrazovanje, ciljevi, mladi, Sjeverna Afrika, Južna Afrika, supsaharska Afrika, afričke škole, UNICEF

Summary

The goal of this paper was to describe education in one of the poorest continents. Many people in Africa are still illiterate and do not have the financial means to go to school. Many graphs in the paper show the movement of the number of educated people, the number of young people who drop out of school, and even the larger number of children who are not educated at all. The paper also emphasizes the division of Africa into several regions in order to more easily show the movement of the educated and the development of higher education institutions. North Africa is very underdeveloped and contains a much larger number of children who are not educated at all, as well as young people who later enter schools. It is interesting to note that in most countries there is a difference in the age of educated children, for example the vast majority go to school from the age of 10 onwards, they do not have an age standard and division by type of school. Compared to other countries, African countries are part of an underdeveloped, poor and very poor educational situation. Parts of progress can be seen in the South and in sub-Saharan Africa, higher education institutions have been developed, but work must still be done to lift the continent out of great poverty, to try to help other countries and to provide opportunities for development.

Keywords: education, goals, youth, North Africa, South Africa, sub-Saharan Africa, African schools, UNICEF